

Kódexek, papiruszok

Az ÚSZ görög nyelvű könyveinek eredeti kéziratai („autographák), sincsenek már meg.
- Jelenleg kb. 5.000 kézirat létezik, amely a görög ÚSZ egészét vagy egyes részeit tartalmazza. (9.000 fordítás)

Az első kéziratiletek:

A16-17. sz. a *Codex Bezae*-t (6. sz.-ból származó kézirat) használták → nagy protestáns Biblia-fordítások (Béza, Kálvin egyik tanítványa ajándékozta a cambridge-i egyetemnek) 1627-ben Anglia királya, I. Károly egy nagyon régi kódexet kapott ajándékba a konstantinápolyi patriárkától. Ez a kódex 1708-ban került az alexandriai patriárka birtokába, innen a neve: *Codex Alexandrinus* (Valószínűleg a IV. sz. első felében keletkezett-majdnem az egész görög Ó és Újszövetséget tartalmazza.)

Codex Vaticanum az ÚSZ egyik legfontosabb kézirata tartalmazza majdnem az egész görög Bibliát és az apokrif könyveket (325 és 350 körül írták, a XV. sz.-tól a Vatikánban őrizték.

Papiruszok

A mulandó papiruszok Egyiptom forró, száraz területein találták fel, fedezték fel, ugyanis itt maradhatott meg a legjobb állapotban.

Fayumban a III. sz.-ból származó ÚSZ töredéket találtak.

Ez azért fontos, mert egyes bibliakritikusok azt hangsúlyozták, hogy Nagy Konstantin idejében drasztikus változtatásokat vittek végbe az ÚSZ-ben,

A papiruszok azt is bebizonyították, hogy az ÚSZ nyelve nem a Szent Szellem speciális nyelve, hanem az első század általános köznyelvén írták: koiné-görög nyelven, ami beszélt köznapi nyelv, a kereskedelem nyelve, a tömeg, a piac nyelve.

A legfontosabb kéziratok:

1. a legfontosabb *papiruszok*:

Chester-Beatty papirusz (a Nílus keleti partján, egy kopt temetőben néhány arab különböző korszakot találtak, amelyek antik papiruszokat tartalmaztak. Chester Beatty, ismert amerikai gyűjtő vette meg, aki Angliában élt. – 12 kézirat, nagy számban tartalmazzák bibliai könyveket

Bodmer-papirusz (1956 körül a genfi Bodmer-könyvtár felvásárolta János evangéliumának egy papirusz kódexét, amelyet kb. 200-ban írtak).

2. a legfontosabb *kéziratok*, nagy, vellumra (vellum= borjúbőrrel készült pergament) és pergamenre írt unciális iratok.

Codex Sinaiticus, *Vaticanus*, *Ephaemi*, *Bezae* vagy *Cantabriensis* = cambridge-i, *Washingtonianus*, *Koridethianus*, *Codex Claramountanus* = clermonti

A legrégebbi görög nyelvű szövegmélték a *Ryland-papirusz* (Manchester-papirusz) a 2. sz. első évtizedeiből való János ev. tartalmaz rövid részeket.

Hogyan jött létre az ÚSZ?

- Az 1. sz. második felében elkezdték gyűjteni és másolni az apostolok és az újszövetségi próféták írásait.
- Gyors másolás – gyors elterjedés
- Legrégibb csaknem teljes egészében fennmaradt görög Biblia, a híres *Codex Vaticanus*

Márk ev. – Rómában használták

Máté ev. – Szíriában használták

Lukács ev. – Szíriában a hívők egy része használta

János - Efézusban használták

Az első évszázad végén egy kötetbe fogták össze → „Evangélium”

Ugyanígy összefűzték Pál leveleit is. → „Apostol” címmel

- A Biblia a Kr. u. 2. sz.-ban nemcsak teljes egészében létezett, hanem mint komplett könyv közkézen forgott.

- A kereszténység hatalmas méretű elterjedése az első évszázadokban a bibliakéziratok másolásának gigantikus hullámain idézte el.

- Új módszerekhez folyamodtak, egy teremben (sciptorium) az Írásokból lassan valaki olvasott fel egy olvasó, miközben a scribens leírta → nagyon drága

A helyes szöveg megállapításában igen nagy segítséget nyújtanak a Biblia régi fordításai.

(Sok esetben régebbiek az eredeti nyelvű emlékeknél)

Első és legfontosabb görög fordítás a *Septuaginta* → jelentősége, hogy benne egy olyan teljes fordítás áll rendelkezésünkre, amely a héber masszoréta szövegénél több mint 1000 évvel öregebb szövegen alapul, amely egykorú a holt-tengeri tekercsek között talált bibliai leletekkel.

Eredeti és másolt (klasszikus műveknél a hitelességet senki sem kérdőjelezi meg)

Pl.: Julius Ceasar: Gall háború → 9-10 kézirat, 900 év van az eredeti és a másolat között

Homérosz: Iliász-nál 1800 év

Tischendorf Konstantinus (1815-1874)

Előtte a legrégebbi kódex Bezae kódex volt (az eredeti és a másolt közötti nem kevesebb, mint 1000 év volt.

Célja megtalálni a legrégebbi ismert unuciális írásokat és kiadni azokat.

- Tudta, hogy a Codex Ephraemi Párizsban található. A különleges ezen a kézíraton az volt, *palimpsestus rescriptus*, ez azt jelenti, hogy az eredeti bibliai szöveget letörölték, és erre (a 12 sz.-ban) a szír egyházatyának, Ephraemnek értekezéseit írták rá. A fiatal Tischendorfnak sikerült kémiai eszközök segítségével ezt az írást újra láthatóvá tenni. (2 évbe telt neki)

1844-ben (29 évesen) négy beduinral, tevéháton a Sínai-hegyen levő Szt. Katalin-kolostor felé vette útját → egy napon talált egy nagy kosarat, tele régi pergamenekkel. A könyvtáros elmesélte neki, hogy már két halom ilyen „vacakot” égetett el. → 129 oldalas görög ÓSZ Többször is felkutatta a kolostort (1853, 1859-ben, de nem talált kódexet). → Elutazása előtt a kolostor előljárója meghívta egy búcsúitalra. Beszélgetés közben Tischendorf megmutatta neki az általa kiadott Septuaginta egy példányát, mire a kolostor előljárója megmutatta neki, hogy ő miből olvas nap, mint nap. → Códex Sinaiticus (Nemcsak a görög ÓSZ további 199 oldalát tartalmazta, hanem egy teljes ÚSZ is!) Ma a British Múzeumban látható

Tökéletesen biztosak lehetünk, hogy néhány teljesen lényegtelen apróságot mellőzve, gyakorlatilag ugyanazt a szöveget tartjuk a kezünkben, mint amelyet a Biblia szerzői írtak!

Ez már Shakespeare műveire nem igaz!